

నాటకాలు

- జేబునాటకాలు
- జమ్మలూరి బాబాగారి భార్య ఆరెట్టు చేయబడినది. 5
- విశాఖపట్టణమునందు దిగమర్రి జానకి బాయిగారికి ఏడాదికి కడు విధింక బడినది. 8
- తనరెండు ఉత్తమగారి సోదరుడు జెయి లులో నిరాశరధిత్ బూనినవారు విడుదల చేయబడిరి. 6
- భారతరాజ్య పథలో భద్రత నిర్వహణ చట్టము. 2
- విదేశీవార్తలు
- మంచూరి మా ప్రత్యేక రాష్ట్రము గ ప్రకటించబడినది. 8
- చీనా జపాను సంధి యత్నములు పూర్తి గ విఫలమైనందున కేంద్ర ప్రభుత్వము జాగ్రత్తపడినది. 8
- "లైక్స్" ప్రతి జపాను చర్యకు నిరతిమందు. 8
- స్థానికవార్తలు. 6

ఆంధ్రపత్రిక

1932 సం. ఫిబ్రవరి 19-వ తేదీ శుక్రవారము

సహకార సంఘ పరిపాలనము

సహకారోద్యమము హిందూ దేశమున ప్రభుత్వ యాజమాన్యముక్రింద ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట నిది క్రమముగ అసాధారణోద్యమమై ప్రజలస్వతంత్ర మెప్పుడేమనని యాహింసపడెను. కొంతకాల మిది అసాధారణత మగుచున్నదని యాహింస నవకాశము గలిగెను గాని, రిజిస్ట్రారులవైఖరి జాచిన, మరల నిది అసాధారణోద్యమములక్రిందకు జొరవనుటకు దోచుచున్నది. దీని కనుగుణముగ ప్రభుత్వమునా రిజిస్ట్రారుల తయారుజేసిన సహకార సంఘముల చట్టము, రిజిస్ట్రారుల అధికారములను మరింత బలపరచి, ఉద్యమము పూర్తిగా అధికారవశమయినచో, లోపరిహితముగ నుండు సమభావము సూచించెను. గత సంవత్సరము జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సహకార సమావేశమువారు, క్రొత్త చిత్తుచట్టము పూర్తిగా మార్పు జెడవలయుననియు, అసాధారణ కీయుద్యమము వశము గావలయుననియు కోరి, ముఖ్యమంత్రి నవరణలను ప్రతిపాదించిరి. మదరాసు శాసనసభవారు నియమించిన సెలెక్షన్ కమిటీవారును, రాష్ట్రీయ సమావేశమువారి ప్రతినిధి ననుసరించి, మార్పులను సూచించిరి. సెలెక్షన్ కమిటీ వారిమార్పు లెంతవర కంగీకరింపబడునో ముందుగాని తెలియదు. ఆవిషయమునుండి, 1930-31 సంవత్సరపు సహకారసంఘసేదీము, మిగుల నిరర్థకముగా గలిగించుచు, సహకారోద్యమ మిరాష్ట్రమున అజయము గాంచెనాయను సందేహమును వ్యక్తపరచుచున్నది.

ఆర్థికదృష్టిచే దేశమంతయు బాధపడుచున్నప్పుడు, సహకారసంఘములను గూడ ఆర్థికపుదీర్ఘ తదుర్గానులు సహజము. ఈసంఘముల ఋణములు అనుకొనినంత త్వరితముగ వసూలు కాకుండుటలో వింత లేదు. ఇట్టి అసాధారణసందర్భముల సహకారముగ గైకొని, సహకారోద్యమము అజయము గాంచెనని తెలుపుట న్యాయము గాబులదు. అధికారవశమందియద్యమమును

సమయమున అజయము గాంచినపుడు, ప్రజలనిత్యము నిది చూడగోసవలయునన, ఈయద్యమమును అసాధారణోద్యమముగా గావించుట మేలుగాని, అధికారశృంఖలములు మరింతగ బలపడవలయుననుట, సమంజసము గాబులదు. సహకారోద్యమచరిత్రయందు, నివేదన సంవత్సరము అతికఠిన మగు సంవత్సరమనియు, కాలమానము అనుకూలముగ లేకుండుటయగుక, ప్రపంచార్థికస్థితిగూడ విషమముగ నుండుటచేతను, ధరలు పెడిపోవుటచేతను, చాలకష్టము లేర్పడెననియు, పెక్కుసంఘములకు పరిపత్తి తగ్గుటచే, బాకీలను వసూలుచేయుటకు చాల ఇబ్బంది గలిగెననియు, సెంట్రలు బ్యాంకులును, రాష్ట్రపు బ్యాంకులును తమ తమ ధర్మములను పూర్వమువలె నిర్వర్తింపజాలకపోయెననియు, పిమ్మట ప్రభుత్వమువారు పది లక్షల రూపాయలను సెంట్రలు బ్యాంకులకు అప్పిచ్చిననియు, ఈబ్యాంకులు అప్పును త్వరలో దీర్చగలిగెననియు, నివేదిక తెలుపుచున్నది.

దీనినిబట్టి కష్టపరిస్థితులలో గూడ సహకారపుబ్యాంకులు తమ ధర్మమును నిర్వర్తింపవలసి గ్రహించవచ్చును. సహకారోద్యమనాయకులు, ప్రస్తుత స్థితి యొక్క ఉపద్రవములను గుర్తించి వానిని దాటుటకు ధైర్యము జూపుటచే, సహకారోద్యమమువిషయమై ఎట్టిభీతి జావనవనర ముండదని, రిజిస్ట్రారు గారు భావించుచున్నారు. ఇట్టి అనుకూలపరిస్థితులు వ్యాపించియున్నపుడు, క్రొత్తసంఘములను రిజిస్ట్రారుచేయుటలో, అత్యంత నిరోధభావమును జూపుట కట్టికారణము గనుపించదు. నివేదిక ప్రకారము, రిజిస్ట్రారులను సూతనసంఘములు అత్యల్పముగ నున్న వనియు, కొన్ని మండలములలో క్రొత్తసంఘములను లనకే రిజిస్ట్రారు గాలేదనియు ఖరీదొన్ని మండలములలో ఉన్న సంఘములుగూడ రద్దుచేయబడెననియు, నివేదిక తెలుపుచున్నది. 1930-31 సంవత్సరమున సహకారసంఘముల సంఖ్య 15238 నుండి 15042 కి తగ్గెను. గతసంవత్సరమున రిజిస్ట్రారుల దరఖాస్తులు 248 నిలువయుండెను. 884 దరఖాస్తులు నివేదనసంవత్సరముద్యమము స్వీకరింపబడినవి. వీనిలో 320 దరఖాస్తులు మార్తమే మంజూరు చేయబడెనని తెలియుచున్నది. క్రొత్తసంఘముల రిజిస్ట్రారుల విషయమున తా మవలంబించిన నిరోధపద్ధతిని రిజిస్ట్రారు గారు లిలుల సమర్థించుచున్నారు.

"క్రొత్త రిజిస్ట్రారుల విషయమున విధించబడిన నిరోధములు లాభకరముగ నుండెను. సహకారసంఘముల లాభము బడయని గ్రామము లీరాజధానిలో ముప్పదివేలు గల వసు సంకలిని నేను మరవలేదు. కాని ఇప్పుడున్న పడునైనవేల సంఘములలో పెక్కుసంఘములు రయితలు స్థితి ని అభివృద్ధిపరచుటకై కృషిని నెలవీయుండలేదు. యెవసంఘము లధికముగ నుండుటవలన, సహకారోద్యమము అపకీర్తిపాలగుచున్నది. వీని స్థితిని చక్క-బడిచి, ప్రజల విశ్వాసమును పునరుద్ధరించువరకు, అసాధారణ సందర్భము లలో దప్ప క్రొత్తసంఘములను రిజిస్ట్రారు చేయుట అనివేశ్య మగును. ప్రతి పట్టణములోను గ్రామములోను సహకారసంఘములు వర్ధిల్లజాలవను నత్య మిపుడు గుర్తింపబడుచున్నది. ఈసంఘములను జయప్రదముగ సాగించుటకు, స్వార్థరాహిత్య మధికముగ నుండవలెను. ప్రజాసేవాభిలాష పెరుగవలెను. ఇంతి యగాక సంఘనిర్వాహకులకు తగినంత తిరిక యుండవలయును. జీవనోపాధివిషయమున ఎట్టి చింత లేక స్వేచ్ఛగ నుండి, సహకారసంఘ నిర్వహణము నకు నలసిన యోగ్యతలను గలవారు హిందూ దేశమున దొరకుట కష్టము.

హిందూ దేశమునందు ఉత్సాహభిజ్ఞులు లేదరయినను కలరుగాని, వీరిలో సహకారసంఘమును నిర్వహించుటకు వలసిన నిరంతరశ్రద్ధ జావగలవారు అరుదని, తేలికది. ఇంతవరకు విషయము బడసిన వాని అభినందనార్హులే. కాని, ఇట్టివారి సంఖ్య పెరుగువరకు, ఎక్కుడు అజయములు వాటిల్లుట కవకాశ మొనగవీలు లేదు."

వైవాక్యముల భావము గాంచిన, సహకారోద్యమము వ్యాపించుటకు హిందూ దేశమున అవకాశములు లేవని, తోచకమానదు. కాని, రిజిస్ట్రారుగారు తెలిపినయోగ్యత లన్నియు, అన్యదేశములలో మార్తము గలవా? జీవనము నకై డబ్బు సంపాదించుటకు, యావత్తాలమును ఈపనికై వినియోగించగలవారు, సాత్త్వ త్వ దేశములందు లేకపోవుట మిక్కిలిగ గలరా? అక్కడ గూడ ఇట్టివారిసంఖ్య లరుజేయని గ్రహించవలయును. అయినను ఆ దేశములలో సహకారసంఘములు సర్వత్ర నెలకొనటకై కృషి జరిగి అనుకూలఫలము గలుగుచున్నది. హిందూ దేశమునందు మార్తము రిజిస్ట్రారు గారిదృష్టికి తగినయోగ్యతల గలవారు గనుపించు కున్నారు. అన్యదేశములలో కన్నన, గ్రామమే మూలాధారముగ గల హిందూ దేశమునందు, అన్నిగ్రామములందును సహకారసంఘములను నెలకొల్పి, గ్రామపునర్నిర్మాణమున కిది తోడ్పడుటలు జేయుట యవసర మగుచున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణము, సహకారోద్యమప్రయోజనములలో ముఖ్య ప్రయోజన మని యింతవరకు తెలుపబడుచుండెను. రిజిస్ట్రారుగారి ప్రతిపాదన జాచిన, ఇక్కార్యము నెరవేరుటకు సాధ్యపడదని, తోచును. కేవలోత్సాహ వంతులు గలరు గాని కార్యభూరులు హిందూ దేశమున అంతగా లేరని, రిజిస్ట్రారుగారు వగచుచున్నారు. కాని సహకారశాఖవారు, త్యాగసమర్థులులగు ఉత్సాహవంతుల సహాయమును బడయుటకు తగిన కృషినితీరా? అట్టివారిసహాయమును సంపాదించుటకు ఆతురము జాపిరా? ఆవిషయమై తగిన కృషి జరిగినటుల గావరాదు. అటుల గావించుటకు మార్గము, సహకారసంఘ సేవ నలుపువారు లభింపరని, చాటి సహకారోద్యమమును అన్ని ప్రదేశములలో వ్యాపింపజేయుట యసంభవమనుట, నిరర్థకము. దేశస్వారంభ్రమునకై ఎందరో త్యాగము నలుపుచుండు దినములలో, సహకారోద్యమమునకై పాటుపడుటకు తగినంతమంది సేవావంతులు లభింపరనుట విశ్వాసార్హముగానేరదు. కాని అధికారు లివిషయమున అవలంబించదగిన మార్గముల నవలంబించకుండుటచే, రిజిస్ట్రారుగారికి నిరాశ గలిగెను. దీనినిబట్టియే, సహకారోద్యమమును అసాధారణోద్యమముగా గావించ సంసయవనరము గనుపట్టును. ఇటుల జరుగునెడల, స్వార్థరహిత సేవకులసహాయము నీయుద్యమము అధికముగ పొందుట కవకాశముగలుగును. అధికారు లీమార్తమును గ్రహించగల రని గాని, గ్రహించినను దీనిని అనుమతానికి చేగలరని గాని తలంపవకాశ ముండదు. మద్రాసు రాష్ట్రీయసహకారపు బ్యాంకు కష్టపనుచుములలో గూడ తృప్తికరముగ బుచ్చేసినటుల రిజిస్ట్రారు గారి కరిందిరి. సహకారశాఖకింద వ్యయము 10 లక్షల 11 వేలనుండి, 11 లక్షల 59 వేలకు తగ్గెను. బాకీలను వసూలు జేయుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు గావించబడినటుల, నివేదిక తెలుపుచున్నది. మొత్తముమీద సహకార సంఘపరిపాలన నివేదిక, యీసంఘము

లను సామాన్యముగ చూడకనే నమగాని, బాగుగ పని జేయుచున్న సంఘముల నంతగ నరకుజేయులేదు. ఇట్టిస్థితిలో సహకారోద్యమ పునర్నిర్మాణము జరిగి, అధికారవశము తగ్గి, యీయుద్యమము ప్రతిగ్రామమునందును వ్యాపించి, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు తోడ్పడుటలు జేయవలసిన యవసరము గనుపించును.

స్వతంత్ర మంచూరియారాజ్యము

శేటివార్తలలో స్వతంత్ర మంచూరియారాజ్యము స్థాపింపబడినటుల తెలియుచున్నది. ముత్తయిలో నివిషయమై ప్రకటన జరిగెను. సూతనరాజ్యము ప్రజాస్వామ్యముగాని, రాజపరిపాలనముగాని గాక, మధ్యమార్గము ద్రొక్కనని సూచించబడినది. కాని మధ్యమార్గమేమి గలదో తెలియదు. దీనియందు నాల్గుమండలము లుండునట. మంచూరియారాజ్యము విజయగ న్వతంత్రరాజ్యముగ నున్న గాని, దీనిని తాను గుర్తింపజాలనని, జపాను తెలుపుచున్నది. చీనా తో సంబంధమును బాత్తుగ విడనాడి, తనయధీనముక్రింద మంచూరియారాజ్యముండవలెనని, జపాను గోరుచున్నటుల దోచును. తన ఆక్రమణముక్రింద నున్న మంచూరియారా, జపాను ఎట్టి పర్వాటలనయినను సాగించగలను. మంచూరియారు స్వతంత్రరాజ్యముగా గావించుటలో జపానుమంత్రాంగము విజయము గాంచెనని శివ్వవచ్చును. ఇందువలన మంచూరియారు తాను స్వాధీనరచికొనలేదని, జపాను చెప్పటకు వీలగును. చీనాకు మంచూరియారా దక్కకుండ జపాను చేసినదగును. ఆపిమ్మట, మంచూరియారు జపాను తనరక్షణకోడికి దీసికొనవచ్చును. బలప్రయోగముచే జయింపబడిన ప్రదేశములను తాను గుర్తింపనని, నానారాష్ట్రసంఘము తెలిపినను, మంచూరియారులో జపాను యధేచ్ఛగ మెలగుటకు వీలేర్పడినది. నానారాష్ట్రసంఘము జపానుకు విన్నపమివ్వినను, జపాను హంగాయిలో విజృంభించుచునే యున్నది. చీనాకు జపాను అంత్యసంక్షేప ముపుచు, చీనాసేనుల ఒకపార్శ్వలోపలికి వెడలిపోవలయునని, కోరెను. ఈలోపల చీనా జపానులమధ్య సంప్రతిపులు జరుగుచున్నవని, వార్త తెలిపెనుగాని, ఇవిగూడ నిష్ఫలమయ్యెనని తెలియుచున్నది. ఇందువలన, జపానుముట్టడి మరింత తీవ్రముగ జరుగు ననియు, ఎట్టి బాధలనయినను నోర్చుటకు చీనా సరిగ్గముగ నున్న దనియు, సందర్భములు తెలుపుచున్నవి. అన్ని దేశములవారు చీనా-జపాను పరిస్థితులను ఆతురముతో నిరీక్షించుచున్నారు. విదేశీమంత్రులుగ నర్ జాపానెమనగారు కామన్వెల్థలో ముచ్చటించుచు, చీనా-జపాను సంప్రతిపులు నిష్ఫలమయినందులకు వగచి, నానారాష్ట్రసంఘభ జరుగుటకు గూడ జపానులభ్యంతరముజూపెననియు, జపాను ఆక్షేపము న్యాయవేత్తలు పరిశీలించుచున్నారనియు, తెప్పిరి. ప్రభువుల సభలో హెయిల్లాండ్ ప్రభువుగారు, ఈ విషయమునుగూర్చి ముచ్చటించి, చీనా-జపాను సంప్రతిపులు విఫలమయినందులకు తెలియు విచారము తెలిపిరి. నానారాష్ట్రసంఘము జపానుకు గావించిన హెచ్చరికవలన విశేషప్రయోజనముండునని తోచదు. జపాను ప్రతి లిహెచ్చరికను నిరసించుచున్నది. లండను లైన్సు ప్రతిక, జపాను అవలంబించిన వైఖరిని నిరసించుచు, నానారాష్ట్రసంఘపు విన్నపమును నమ్మించుచున్నది. కాని, ఇన్ని

దేశములుగూడ గోరినను, సామాన్యధర్మల నవలంబించి, జపాను తన నిశ్చయమును మానుకొననని తోచదు. భావజలగామ మెటులుండునో తెలియకున్నది. మొత్తముమీద ప్రపంచశాంతికి తీరనియ్యవదన మేర్పడెనని మార్తము గ్రహించవచ్చును.

కాగితపు పరిశ్రమకు రక్షణగూర్చి

కాగితపు పరిశ్రమకు రక్షణగూర్చి ప్రతిపాదించబడిన చట్టమునకు సెలెక్షన్ కమిటీవారు రిపోర్టు తయారుజేసిరి. కాగితపుపరిశ్రమలో పని జేయుచున్న వారు, ప్రభుత్వసహాయమును పొందుటకుగాను, కొన్ని పరతుల నంగీకరింపవలెనని, లాంఛన్ జోడ్జువారు తెలిపిరి. రూపాయి పెట్టుబడి ఏర్పడవలయుననియు, సెలెక్షన్ కమిటీవారు రిపోర్టు తయారుజేసిరి. కాగితపుపరిశ్రమలో పని జేయుచున్న వారు, ప్రభుత్వసహాయమును పొందుటకుగాను, కొన్ని పరతుల నంగీకరింపవలెనని, లాంఛన్ జోడ్జువారు తెలిపిరి. రూపాయి పెట్టుబడి ఏర్పడవలయుననియు, సెలెక్షన్ కమిటీవారు రిపోర్టు తయారుజేసిరి. కాగితపుపరిశ్రమలో పని జేయుచున్న వారు, ప్రభుత్వసహాయమును పొందుటకుగాను, కొన్ని పరతుల నంగీకరింపవలెనని, లాంఛన్ జోడ్జువారు తెలిపిరి. రూపాయి పెట్టుబడి ఏర్పడవలయుననియు, సెలెక్షన్ కమిటీవారు రిపోర్టు తయారుజేసిరి.

బొంబాయి శాసనసభ : బడ్జెటు వర్ష

బొంబాయి శాసనసభలో, ప్రజాపతి నిధులు బడ్జెటుసూచనలపట్ల అసమ్మతి జూపియుండుట వింత గాదు. ప్రభుత్వ వ్యయమును తగ్గించుటయనున విషయమై కమిటీ సూచనలను పూర్తిగ నసలపరుపవలెనని, సభ్యులు ప్రభుత్వ వైఖరిని నిరసించిరి. జపాంగారు వెటిల్ గా నిరసదర్శనను అర్పిస్తూ పరిపాలనమును నిరసించుచు, వినియోగమున వాణిజ్యము స్తంభించె ననియు, వీనిని వెంటనే రద్దుజేయవలయుననియు కోరిరి. వాణిజ్యరక్షణ కేటెట్టులు నిర్దిష్టపట నటుల ప్రభుత్వమువారు చెప్పచున్నన, తద్వల్లనే తేకపలము సంభవించుటచే, వశీక్కులు భీతి జూపుచున్నారు. యూరపు యనుసభ్యులగు విటెటరు బాధముగారు మార్తము ఆర్థికనెట్టులను పూర్తిగ ననుభించిరి. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము నయినను వెంటనే ప్రపాదించుటకు వీలులేదని, విటెటరు బాధముగారు తెలుపుట బట్టి, యూరపియన్ వైఖరి ఎంతవరకు చిరముగ నున్నదో గ్రహించవచ్చును. మిగిలిన భారతీయసభ్యులు ఆర్థికనెట్టులను రద్దుజేయవలయునని ఏకగ్రీవముగ తెలిపిరి. దీనినిబట్టి ప్రజాభిప్రాయ మెటులున్నదో గ్రహించవలెను. సహకార వారులగు ప్రజాతెలిస్థుల యభిప్రాయమునుగూడ నిరాకరించుట, ఎంత నష్టపాటు వగునో తెలుపనక్కరలేదు.

న్యూ సౌతువేల్పు ప్రభుత్వము:

బుణగిరాకరణము

ఆస్ట్రేలియా కామన్వెల్థులో జేరిన, న్యూ సౌతువేల్పు ప్రభుత్వమువారు, తమ ఋణములను ఛెల్లింప నిరాకరించుటచే, విషమస్థితి ఏర్పడినది. ఋణముల నీనయమున చెల్లించునెడల, ప్రజలకు తిండిలేకజొరవనని, ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రి లయన్సు గారు ఇందుకుగా నొకచట్టమును ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. దీని ప్రకారము, ఋణములను చెల్లించని రాజ్యముయొక్క రిని న్యూలను జప్తుచేయవచ్చును. ఋణాశ్రములు గలవా రివటము ప్రకారము, కామన్వెల్థుల చర్య దీసికొనవచ్చును. న్యూసౌతువేల్పు ప్రభుత్వమువారు తుదివరకు, ఋణనిరాకరణము విషయమై పట్టుచు జూపెకో, లేక తమపట్టుదను విడనాడెదరో, త్వరలో తెలియగలదు. మొత్తముమీద ప్రపంచార్థిక దృష్టి, పెక్కు దేశములలో క్షిప్రమస్థితుల నుడయింపజేసె ననుటకు సందియములేదు.

ప్రభుత్వ వ్యయకర్తనము

సి. పి. యు. పి. రాష్ట్రముల రాబడి పన్ను శాఖలను ఏకముచేయు సూచన

అలకాబాదు, ఫిబ్రవరి 18:-

సంయుక్త రాష్ట్రముల యొక్క మధ్య రాష్ట్రములయొక్క రాబడిపన్ను శాఖలను ఏకముచేసి ఖర్చు తగ్గించుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినారు. ఖర్చు తగ్గించుటకు యొక్క ఉపాయము లోపరించబడుచున్నది.

(ఆ. కె.)

